

ETELÄMANNERTA KOSKEVAN SOPIMUKSEN 45. KONSULTATIIVISEN KOKOUKSEN HYVÄKSYMÄT TOIMENPITEET 1(2023)–18(2023); KANSALLINEN HYVÄKSYMINEN

Etelämannerta koskevan sopimukseen (SopS 31/1984) liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan (SopS 5/1998) V liite (SopS 54/2002) koskee Etelämantereen erityissuojelualueita ja Etelämantereen erityishallinta-alueita. Liitteen 6 artiklan nojalla Etelämannerta koskevan sopimuksen konsultatiiviset osapuolet voivat hyväksyä alueen nimeämisen Etelämantereen erityissuojelualueeksi tai erityishallinta-alueeksi hyväksymällä aluetta koskevan hallintasuunnitelman. Liitteen 8 artiklan mukaan erityissuojelu- tai erityishallinta-alueiksi nimetyt tai tällaisilla alueilla sijaitsevat paikat ja muistomerkit, joilla on yleisesti tunnustettu historiallinen arvo, on merkittävä historiallisten paikkojen ja muistomerkkien luetteloon.

Ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen 3 artiklan mukaan pääsy erityissuojelualueille on kielletty, paitsi jos siihen saadaan lupa. Kansallinen viranomaisen saa liitteen 7 artiklan mukaan myöntää luvan erityissuojelualueelle pääsemiseksi ja toimiin ryhtymiseksi siellä edellyttäen, että kyseistä aluetta koskevan hallintasuunnitelman vaatimuksia noudatetaan. Kansallisen viranomaisen harkintavaltaa luvan myöntämisen suhteen rajoitetaan siten konsultatiivisen kokouksen hyväksymässä hallintasuunnitelmassa asetetuilla ehdoilla.

Suomessa ympäristönsuojelupöytäkirjan velvoitteet on pantu täytäntöön lailla Etelämantereen ympäristönsuojelusta (28/1998). Lain 25 §:n mukaan lupa pöytäkirjan V liitteen mukaan erityissuojelualueeksi nimetyllä alueella liikkumiseen tai toimenpiteisiin ryhtymiseen voidaan myöntää vain, jos toiminta täyttää alueelle V liitteen mukaan vahvistetun hallintasuunnitelman vaatimukset. Lisäksi edellytetään, että ympäristöministeriö pitää rekisteriä erityissuojelualueista.

Etelämannerta koskevan sopimuksen 45. konsultatiivisessa kokouksessa 8 päivänä kesäkuuta 2023 Helsingissä hyväksyttiin yhteensä 18 Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan liitteen V alaista toimenpidettä ("measure"), jotka koskevat ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen mukaisten erityissuojelualueiden hallintasuunnitelmia.

Ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen 6 ja 8 artiklan mukaan toimenpiteet katsotaan hyväksytyksi 90 päivän kuluttua sen Etelämannerta koskevan sopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa se hyväksyttiin, jollei vähintään yksi sopimuksen konsultatiivinen osapuoli edellä mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai ettei se voi hyväksyä toimenpidettä, ja ellei toimenpiteessä toisin määrätä.

Etelämannerta koskevan sopimuksen sihteeristöltä 10 päivänä heinäkuuta 2023 saadun ilmoituksen mukaan Alankomaat on pyytänyt ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen 6(1) ja 8(2) artiklan mukaisesti määräajan pidennystä. Uusi määräaika on ilmoituksen mukaan 6 päivänä

marraskuuta 2023. Toimenpiteet on siten tarkoitus kansallisesti hyväksyä mainittuun päivään mennessä.

Nyt hyväksyttävät toimenpiteet eivät sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä eivätkä muullakaan perusteella edellytä eduskunnan suostumusta. Toimenpiteet on tarkoitus saattaa voimaan valtioneuvoston asetuksella. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun toimenpiteiden kansainvälinen voimaantulo on vahvistettu. Koska toimenpiteiden määräykset ovat yleiseltä merkitykseltään vähäisiä, toimenpiteitä ei ole suunniteltu julkaistaviksi sopimussarjassa. Voimaansaattamisasetuksen yhteydessä annetaan säädöskokoelmalain 9 §:n 2 momentin mukaisesti tieto siitä, että toimenpiteet ovat nähtävänä ja saatavissa etelämannersihteeristön ylläpitämällä internetsivustolla sekä ympäristöministeriössä, joka antaa niistä myös tietoja suomeksi ja ruotsiksi.

Edellä esitetyn perusteella esitetään, että tasavallan presidentti hyväksyy Etelämannerta koskevan sopimuksen 45. konsultatiivisessa kokouksessa 8 päivänä kesäkuuta 2023 hyväksytyt Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen alaiset toimenpiteet 1(2023)–18(2023).